

УДК 631.11:338.43

СУЧАСНІ НАПРЯМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ АГРОПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ

MODERN DIRECTIONS TO ENSURE THE EFFICIENCY OF AGRICULTURAL ENTERPRISES

ГРИГОРЕНКО А.С., студентка магістратури*
Харківський національний технічний університет
сільського господарства імені Петра Василенка

Встановлено, що під ефективністю слід розуміти інтегровану економічну категорію, яка відображає виробничі відносини з економії сукупних витрат уречевленої та живої праці на отримання кінцевого позитивного результату. Запропоновано авторське бачення проблем підвищення ефективності сільськогосподарських підприємств. Розглянуто напрями підвищення ефективності функціонування сільськогосподарських підприємств та заходи щодо підвищення поточної виробничої діяльності підприємства. Охарактеризовано та систематизовано фактори та чинники, що впливають на забезпечення ефективності діяльності підприємств. Доведено, що підвищення економічної ефективності будь-якого підприємства господарювання відіграє вирішальну роль у його діяльності, тому існує потреба постійного контролю і пошуку шляхів її зростання.

Ключові слова: ефективність, підприємство, витрати, фактори, чинники, контроль.

Efficiency should be understood to mean an integrated economic category that reflects industrial relations with the savings of the aggregate cost of employed and living labor to produce the ultimate positive result. The author's vision of problems of increasing the efficiency of agricultural enterprises is offered. The directions of increasing the efficiency of functioning of agricultural enterprises and measures to improve the current production activity of the enterprise are considered. The factors and factors influencing the efficiency of the enterprise activity are characterized and systematized. It is proved that improving the economic efficiency of any business enterprise plays a crucial role in its activities, so there is a need for constant control and finding ways to grow it.

Key words: efficiency, enterprise, costs, factors, factors, control.

Постановка проблеми у загальному вигляді. Процес реформування української економіки посилює увагу до ефективного функціонування підприємства як основи економічної стабільності країни. Отримання максимального розміру прибутку якнайповніше характеризує ефективність господарської діяльності підприємства, його фінансові можливості й, у кінцевому підсумку, визначає рівень фінансової стабільності. Нині розвиток сільськогосподарських підприємств відбувається в умовах нестабільності мінливого зовнішнього середовища, вплив якого негативно позначається на показниках ефективності господарювання та призводить до ризикованості здійснення виробничо-господарських операцій та зниження рівня їх конкурентоспроможності. Через недосконалість організаційно-економічних та фінансово-кредитних механізмів господарювання більшість агропідприємств опинились у критичному стані. Тому актуальною є проблема забезпечення ефективного соціально-економічного розвитку сільськогосподарських підприємств на основі обґрунтування перспективних напрямків їх діяльності та розробки відповідних заходів щодо посилення конкурентних позицій на ринку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми підвищення ефективності сільськогосподарських підприємств на основі формування дієвого економічного механізму знайшли відповідне відображення в наукових працях вітчизняних науковців, таких як: Я.І. Костецький [1], Ю.О. Лупенка [2], В.Я. Месель-Веселяка [2], Танклевська Н. [3],

* Науковий керівник – Грідін О.В., старший викладач

О. Синенко [3], Бородіна О.М. [4], В.Г. Андрійчука [6], С.О. Заїки [7], О.В. Грідіна [7]. Проте нині недостатньо дослідженими залишаються доктрини ефективності в системі нових ринкових виробничих відносин, що потребує систематизації критеріїв економічної ефективності для сільськогосподарських підприємств і напрямів удосконалення економічного механізму їх функціонування.

Формулювання цілей статті. Метою даного дослідження є обґрунтування теоретико-методологічних засад і пошук перспективних напрямів підвищення економічної ефективності агропромислових підприємств.

Виклад основного матеріалу дослідження. Однією із основних завдань функціонування підприємства є забезпечення ефективності. Ефективність в аграрному секторі економіки на рівні підприємства характеризує результативність певного процесу, дії, що вимірюється співвідношенням між одержаним результатом і кількістю інвестованих або витрачених у виробництві ресурсів.

Напрями підвищення ефективності функціонування підприємств можна об'єднати в три напрямки (рис. 1).

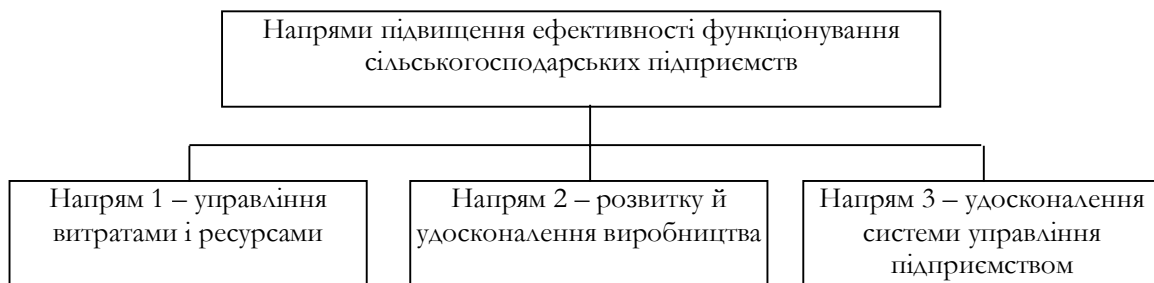

Рис. 1. Напрями підвищення ефективності роботи підприємств

Заходи щодо підвищення поточної виробничої діяльності, що спонукають підприємство до раціонального використання природно-сировинних ресурсів:

- зростання продуктивності праці і зменшення зарплатоємності виготовлення продукції (тобто економія затрат живої праці);
- зниження загальної ресурсомісткості виробництва;
- прискорення впровадження результатів науково-технічного прогресу у практику діяльності підприємства;
- удосконалення організаційної та виробничої систем управління, форм і методів організації діяльності, її планування і мотивації;
- підвищення якості і конкурентоспроможності виготовлюваної продукції;
- удосконалення і постійне коригування всіх видів діяльності для забезпечення їх вимогам сучасності.

Заходи щодо внутрішніх та зовнішніх факторів підприємства:

- фактори внутрішнього середовища передбачають оперування ними на рівні підприємства;
- фактори зовнішнього середовища відносяться до таких, якими управляти майже неможливо, оскільки потребують суттєвих структурних зрушень, розгалуження інфраструктури підприємства, залучення інституціональних механізмів для забезпечення належних передумов функціонування підприємства.

Проблеми підвищення та покращення ефективності діяльності виробництва полягає в тому, щоб на кожен одиницю ресурсів (витрат) досягати максимально можливого збільшення обсягу виробництва (доходу, прибутку).

Можливі напрямки реалізації внутрішніх і зовнішніх чинників підвищення ефективності діяльності підприємств неоднакові за мірою впливу, ступенем використання та контролю. Той чи інший суб'єкт господарювання мусить постійно контролювати процес використання внутрішніх чинників через розробку та послідовну реалізацію власної програми підвищення ефективності діяльності, а також урахувати вплив на неї зовнішніх чинників.

З метою забезпечення стабільного розвитку аграрних підприємств основними пріоритетами має стати реалізація внутрішніх чинників забезпечення ефективності виробництва, а саме:

- оптимізація розмірів землекористування, що дозволить більш раціонально та ефективно використовувати виробничий потенціал та сучасні інтенсивні агротехнології виробництва;
- зміна виробничої діяльності відповідно до обґрунтованої спеціалізації на основі розробки оптимальної програми виробництва основних видів продукції;
- наявність інтеграційних процесів і кооперування діяльності, що забезпечить вирішення проблем маркетингової стратегії та матеріально-технічного й технологічного забезпечення виробництва продукції.

Комплекс сучасних заходів щодо підвищення ефективності сільськогосподарського виробництва, які забезпечують подальше збільшення обсягів виробництва продукції і зменшення витрат:

- поліпшення використання землі та покращення її родючості;
- провадження комплексної механізації і максимальної автоматизації виробництва;
- поглиблення спеціалізації і концентрації виробництва на основі міжгосподарської кооперації і агропромислової інтеграції;
- раціональне використання виробничих фондів і трудових ресурсів;
- впровадження інтенсивних і ресурсозберігаючих технологій та індустріальних методів виробництва;
- підвищення якості і покращення збереження виробленої продукції;
- широке використання прогресивних форм організації виробництва і оплати праці як прогресивної форми господарювання;
- розвиток сільськогосподарського виробництва на основі різноманітних форм власності і видів господарювання.

Висновок. Підсумовуючи вищезазначене, можна зробити висновок, що на сучасному етапі розвитку ринкових відносин діяльність аграрних підприємств відбувається в динамічних, часто змінюваних умовах, що негативно позначається на загальних показниках їх виробничо-господарської діяльності. Підвищення ефективності діяльності підприємства полягає в забезпеченні максимально можливого результату на кожен одиницю затрачених трудових, матеріальних і фінансових ресурсів. Основні напрями полягають в забезпеченні підприємств новітніми технологіями, вдосконаленні управління, організації виробництва і праці, ефективності використання ресурсів. Поряд з цим вкрай необхідно мобілізувати внутрішні можливості щодо забезпечення ефективного використання наявного виробничо-ресурсного потенціалу та проведення маркетингової діяльності. В основу маркетингової роботи агропідприємств покладено розробку оптимальної програми виробництва основних видів продукції відповідно до вимог ринку і потреб споживачів з урахуванням внутрішніх можливостей використання наявного ресурсного потенціалу. Стратегічний розвиток господарств повинен бути орієнтований на збільшення обсягів виробництва і підвищення якості продукції при оптимальних витратах на її виробництво, що в свою чергу забезпечить високий рівень ефективності їх діяльності та конкурентоспроможності. Лише правильне використання системи названих чинників може забезпечити високі темпи зростання ефективності виробництва.

Література.

1. **Костецький Я.І.** Прибуток як основне джерело стабільності розвитку сільськогосподарських підприємств / **Я.І. Костецький** // *Економічний аналіз*. – 2015. – Т. 19 (2). – С. 85-90.
2. Стратегічні напрями розвитку сільського господарства України на період до 2020 року / За ред. **Ю.О. Лупенка, В.Я. Месель-Веселяка**. – К. : ННЦ «ІАЕ», 2012. – 182 с.
3. **Танклевська Н.** Методичні підходи до формування й оцінки фінансового механізму аграрних підприємств [Електронний ресурс] / **Н. Танклевська, О. Синенко** // *Agricultural and Resource Economics : International Scientific EJournal*. – 2016. – Vol. 2. – No. 2. – С. 57-66. – Режим доступу : www.arejournal.com.

4. **Бородіна О.М.** Українська модель аграрного розвитку та її соціоекономічна переорієнтація: наук. доп. / **О.М. Бородіна, В.М. Геєць, А.О. Гуторов** та ін.; за ред. **В.М. Геєця, О.М. Бородіної, І.В. Прокопи**. – К.: НАН України, Ін-т екон. та прогнозув. – 2016. – 56 с.

5. Аграрний і сільський розвиток для зростання та оновлення української економіки: наукова доповідь / за ред. чл.-кор. НАН України **Бородіної О.М.**, д-ра екон. наук **Шубравської О.В.**; НАН України, ДУ «Ін-т екон. та прогнозув. НАН України». – К., 2018. – 152 с.

6. **Андрійчук В.Г.** Теоретико-методологічне обґрунтування ефективності виробництва / **В.Г. Андрійчук** // *Економіка АПК*. – 2015. – № 5. – С. 52-63.

7. **Заїка С.О.** Особливості діагностики ефективності менеджменту / **С.О. Заїка, О.В. Грідін** // *Вісник ХНТУСГ: Економічні науки*. – Харків: ХНТУСГ, 2016. – Вип. 171. – С. 195-205.

УДК 330.341

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНІ ЗАСАДИ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМНИЦТВА В ІННОВАЦІЙНІЙ СФЕРІ

ORGANIZATIONAL AND ECONOMIC BASIS OF THE ENTREPRENEURSHIP DEVELOPMENT IN THE INNOVATION SPHERE

ДАШЕВСЬКИЙ Д.І.*

Національна металургійна академія України

В статті аналізуються основи формування і розвитку інноваційного підприємництва як системи у взаємодії з іншими системами, виконано багатовимірну класифікацію моделей НІС з урахуванням специфіки регулювання, розвитку та інтеграції інноваційних систем.

Ключові слова: національна інноваційна система, інноваційна діяльність, модель інноваційної системи.

This article gives an analysis of the foundations of the formation and development of innovative entrepreneurship as a system, in interaction with other systems, performed a multivariate classification of models of NIS with taking into account specific regulation, development and integration of innovation systems.

Key words: National Innovation System, innovative activity, model of innovation system.

Постановка проблеми у загальному вигляді. Перехід до інноваційної економіки базується на створенні середовища з оновленими способами координації зв'язків між економічними суб'єктами. Починаючи із 70-х рр. ХХ ст. в більшості країн світу відбувається формування інноваційних моделей економічного розвитку, а з середини 90-х рр. ХХ ст. розповсюджується термін «нова економіка» (New Economy) [5], що «заснована на знаннях», стрижнем якої стає «киплячий казан творчості і науково-технологічних нововведень». За цих умов розвиток підприємництва в інноваційній сфері потребує врахування значної кількості чинників інноваційного процесу з акцентом на взаємозв'язки і потоки знань між різними його учасниками.

* Науковий керівник – Алуф'єва О.О., старший викладач